N°. 714. **DE GRONDWET.** 18[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

DONDERDAG 13 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
G. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

De verkiezing te 's Hage voor de Tweede Kamer.

Op den 20sten dezer maand zullen de kiezers der residentie door hunne keuze de plaats in de Tweede Kamer moeten vervullen, welke door de aftreding van den heer BOREEL VAN HOGELANDEN vacant is geworden. De anti-revolutionnaire en reactionnaire partijen zijn ijverig in de weêr, om de candidatuur van den heer GROEN door te drijven, en zulks op gronden, die, bij elk nadenkend en zelfstandig kiezer, juist tot de niet-verkiezing van dien heer behooren te leiden. Zoo heb-verkiezing van dien heer behooren te leiden. Zoo heb-
ben wij, o. a., dit punt ter sprake gebragt in ons artikel van eergisteren en gelooven niet, dat er iemand zal opstaan om de reeks van vragen, door ons gedaan, zonder in algemeenheden te vervallen, te beantwoorden met bewijzen en voorbeelden, welke aantoonen, dat de heer GROEN in zijne parlementaire loopbaan, ooit iets verrigt, ooit iets tot stand gebragt heeft, ooit tot het verkrijgen van eenig practisch resultaat heeft medegewerkt; dat de heer GROEN ooit anders dan door zijne inconsequentiën *éclat*, door zijne geestige tirades *époque* gemaakt, maar ook door zijne altijddurende, steeds onvruchtbare en onpractische oppositie tegen *elk* Ministerie, welk dan ook, den meest kostbaren tijd aan de volksvertegenwoordiging beroofd heeft.

Wij nemen de vrijheid tegenover den heer GROEN een anderen candidaat te stellen, die reeds nu bij zeer velen [illegible] heeft, namelijk de heer Jhr. Mr. W. [illegible] GEVERS DEIJNOOT.

Al wie, langs den gematigden weg van vooruitgang, verlangt naar de verdere ontwikkeling van vrijen handel en van vrije nijverheid; die in de Kamer een man wenscht te zien zitting nemen, toegerust met onafhankelijkheid, met bekende bekwaamheden: een man, die, in de kracht zijns levens, zich steeds getoond heeft vol ijver en werkzaamheid, een vriend en verdediger van de grondwettige instellingen, zonder te zijn de oogendienaar van wien ook: hij brenge met gerustheid zijne stem op den heer GEVERS DEIJNOOT uit.

Wanneer wij herinneren, dat *de Nieuwsbode* ten vorigen jare beweerde, dat de heer GEVERS was „een bestrijder van het regeringsstelsel van THORBECKE", dan zal uit onze aanbeveling blijken, dat wij, indien de bewering waarheid ware, zelfs een edelen en loyalen bestrijder niet vreezen, en onpartijdig genoeg zijn, om den man van verdienste te ondersteunen, ook zelfs dàn, wanneer hij niet in allen opzigte met onze beginselen zou instemmen. Wij gelooven evenwel, dat de heer GEVERS DEIJNOOT evenmin een bestrijder is als een verdediger *quand même* van wien of van welk stelsel ook; gelijk ieder, die constitutionneel denkt, ziet de heer GEVERS uit eigen oogen en beoordeelt de zaken, onafhankelijk van de personen.

De kiezersvereeniging *Nederland*, [illegible] gematigde keuzen steeds heeft bewezen, dat zij alle uitersten schuwt, heeft dan ook gister-avond, op hare Algemeene Vergadering, den heer GEVERS DEIJNOOT, met schier algemeene stemmen, tot haren candidaat voor de Tweede Kamer geproclameerd.

Deze benoeming ging van een besluit vergezeld, dat meer dan gewoon gewigt aan de gedane keuze bijzet. Na de proclamatie toch, trad de heer JHR. J. MOCK als spreker op. Hij ontwikkelde, onder blijkbare goedkeuring der vergadering, de groote noodzakelijkheid, die er bestond, om *nu*, meer nog dan vroeger, eendragtig zamen te werken en als één man op den heer GEVERS te stemmen. Hij betoogde voorts de wenschelijkheid, om door de krachtigste maatregelen het welslagen van de candidatuur der Vereeniging in de hand te werken, en die door doeltreffende publiciteit te bevorderen, vooral door in de dagbladen de redenen bloot te leggen, die de kies-vereeniging *Nederland* geleid hebben, om den heer GEVERS DEIJNOOT tot haren candidaat te proclameren. De spreker wees er, teregt, op, hoe men thans in een bijzonderen toestand verkeerde; want door aansluiting van de reactionnaire aan de anti-revolutionnaire partij, trachtte men de candidatuur van den heer GROEN langs verschillende wegen te bevorderen, zoowel door middel van kies-vereenigingen als daar buiten. Eindelijk wenschte spreker, door een besluit der Vereeniging te doen verklaren, dat men in dit geval, van elk lid, ook van hen, die afwezig waren, verwachtte, dat zij hunne stem uitbragten op den candidaat, die wettig door de meerderheid was gekozen, en dat ieder in zijnen kring langs alle geoorloofde middelen deze candidatuur bevorderde. Dit voorstel, geheel afwijkende van de gewone wijze van bekendmaking van candidaturen, in hoofdelijke omvraag gebragt zijnde, werd met *algemeene* stemmen en onder luide toejuichingen, door de Vergadering aangenomen.

Wij zien in dit Besluit, vooreerst een heugelijk bewijs, dat de, sedert lang zoo dommelige Vereeniging een nieuw leven begint te ontwikkelen en er naijverig op wordt, om op nieuw den weldadigen invloed uit te oefenen, welken zij in vroegere jaren deed gelden. Wij zien tevens in dat Besluit eene zedelijke verpligting voor al de leden der Vereeniging, om zich thans bij den candidaat der meerderheid aan te sluiten en, ieder in zijn kring, het welgelukken dezer candidatuur in de hand te werken. Indien allen, die leden zijn van de Vereeniging, doordrongen van den pligt, die thans op hen rust, en erkennende, dat de heer GROEN de vertegenwoordiger is van eene partij, die evenmin in het godsdienstige als in het staatkundige *kan* uitdrukken de gevoelens van hen, die zich bij de Vereeniging hebben aangesloten, de handen in een slaan en, met terzijdestelling van persoonlijke sympathie, alle verbrokkeling van stemmen beletten en daarbij, ieder op zijn kring, dien invloed uitoefenen, waarover zij kunnen beschikken: dan koesteren wij de hoop, dat de Residentie een Vertegenwoordiger zal erlangen, in den heer GEVERS DEIJNOOT, die de beginselen onzer grondwettige instellingen helpen ontwikkelen en tot den gematigden vooruitgang op den weg van handels- en nijverheids-vrijheid aansporen zal.

Men zou in menige Gemeenteraads-vergadering meer gereed zijn geweest tot de afschaffing der plaatselijke belasting op het *gemaal* te besluiten, zoo men minder bezwaar had gevonden in het tot dekking van het verlies benoodigde aequivalent. Vooral de Gemeenteraad van 's Gravenhage werd telkens op een onzeker en twijfelachtig standpunt geplaatst.

In het rapport van 24 Mei 1854 lezen wij: „Het „totaal verlies zou op ƒ 108,655 voor *gemaal* en *geslagt* „(aan *opcenten* en *eigen middel*) geraamd moeten wor„den. Indien met eene zoo aanzienlijke som de ver„bruiker binnen deze gemeente kon worden ontheven, „en de kas der gemeente kon zoodanig verlies lijden, „hetzij met of zonder van elders te vinden *aequivalent*, „de nakoming van art. 250, *eerste* lid, der wet zou „inderdaad voor de ingezetenen van 's Gravenhage *eene* „*weldaad* en voor de Raad dezer gemeente *eene dure* „*verpligting* zijn."

Gelijk wij meer dan eens hebben opgemerkt, moest de eerste vraag zijn geweest, op welke wijze zal het te kort, op de jaarlijksche inkomsten door belasting worden gevonden? Die vraag eenmaal beantwoord zijnde, zou de keuze wat voor aequivalent zal dienen, minder twijfelachtig zijn. De gemeentekas moet *meer* inkomsten hebben dan zij thans geniet. Die toestand tracht men bij herhaling te bedekken, zoodat men in het Verslag van 7 Augustus spreekt van eene som van ƒ 6000, die op de begrooting van 1856 zou te kort komen; terwijl uit de openbaar gemaakte begrooting blijkt, dat men ten minste ƒ 18,000 noodig heeft, als men het gemaal tot het volle bedrag behoudt. Op die wijze van berekening vinden wij, ook in het nader verslag, geene heldere toelichting en, als de voorstellen worden aangenomen, zoo als zij daar liggen, moet men bij de behandeling der begrooting daarop noodwendig terugkomen. Men blijft in gebreke zich op een standpunt te plaatsen, dat voor misrekeningen beveiligt. Het cijfer der uitgaven, volgens de begrooting van 1856, is, om als een normaal cijfer te kunnen dienen, veel te laag, en het cijfer der inkomsten, waarop vast gerekend kan worden, is nog onvoldoende, om dat aangegeven totaal der uitgaven te bestrijden.

Wij hebben in No. 710 uit de geschiedenis der grondwetsherziening bewezen, dat de grondwetgever er wel degelijk aan heeft gedacht, dat *de wet* eene begrooting van ontvangsten en uitgaven voor de koloniale geldmiddelen zou voorschrijven.

De Nieuwsbode beweert: „dat honderde malen, zoo„wel in openbare als bijzondere zaken, het bestuur „over bezittingen en geldmiddelen aan personen wordt „toevertrouwd, welke in hunne administratie zich geen „andere regels gesteld zien, dan de verpligting om als „een goed huisvader de zaken te bestieren. Hoe dik„werf komt het voor, dat eene onbeperkte volmagt „gegeven is, terwijl daardoor toch wel zeker de ge„dichte aan latere verantwoording niet zal uitgesloten „zijn en de maatstaf van meer of minder goed beheer, „niet in vooruitgestelde regels, maar in de algemeene „begrippen van billijkheid, zorg en doorzigt zullen „liggen."

Wij meenen reeds in No. 705 te hebben aangetoond, dat voor elk *openbaar* beheer, hoe onbeduidend ook, en van welken geringen omvang, regels zijn gesteld, die den beheerder beperken. De vergelijking van het *openbaar* beheer met het bestier van een goed huisvader gaat niet op; want er is groot verschil tusschen beheer van eigen en van eens anders goed. Zoo veel is zeker, dat het beheer van een huisvader is beperkt door het bedrag zijner inkomsten, en hij niet, gelijk de koloniale beheerder, de magt bezit, om zijne uitgaven, des noods, door belastingen te dekken.

Wie eenigzins doordenkt over de eischen van een openbaar beheer en de daarmede gepaard gaande zedelijke verantwoordelijkheid, zal zich door de perken eener vooraf vastgestelde begrooting nimmer belemmerd gevoelen, omdat door die vaststelling, vrucht van gemeenschappelijk en rijp overleg, de verantwoordelijkheid wordt gedeeld. De begeerte alleen om onbeperkt te beheeren, geeft voedsel aan het vermoeden van een willekeurig en minder naauwgezet beheer. In die begeerte ligt reeds een krachtige drangreden voor de noodzakelijkheid om dat beheer aan eene begrooting te verbinden.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Generaal Pelissier meldt, van den 9en dat de werken van Karabalnaja en het zuidelijk gedeelte van Sebastopol niet meer bestaan. De Russen, de stevige vestiging der Franschen in den Malakoff-toren ziende, besloten om de plaats te ontruimen, na bevorens al de verdedigingswerken in de lucht te hebben doen springen. Dit onmetelijke succes — zegt de generaal — doet onze troepen de grootste eer aan. Morgen zal ik de resultaten van den grooten dag kunnen preciseren, waarvan aan de generaals Bosquet en Mac Mahon voor een groot gedeelte de eer toekomt.

De admiraal Bruat meldt van zijne zijde, onder dezelfde dagteekening, het volgende:

Gister werd storm geloopen op de Malakoff-toren, op het Groot Redan en het centrale bastion. De Fransche bombardeerbooten hebben, van uit de Streleska-baai, 600 bommen geworpen in het quarantaine fort en het fort Alexander; de Engelsche bombardeerbooten wierpen eveneens 600 bommen op de beide punten. Dezen nacht hadden er in de vesting geweldige ontploffingen plaats en woedde er een groote brand.

De Russen lieten hunne linieschepen zinken en spaarden slechts eenige stoombooten. Ook de quarantaine batterijen zijn door de Russen ontruimd en vlogen daarna in de lucht. De Fransche soldaten staan met geïsoleerde groepen

op de wallen der stad, die overigens ten eenenmale verlaten schijnt.

Generaal Simpson meldt dd. 9 dezer het volgende: Sebastopol is in handen der geallieerden gevallen. De vijand heeft de zuidzijde ontruimd, na zijne magazijnen in de lucht te hebben doen springen en zijne gebouwen in brand gestoken te hebben. Al zijne linieschepen verbrandde hij des nachts en liet slechts drie stoombooten over, die geheel verlaten in de haven ronddrijven. De brug over de reede hebben de Russen achter zich afgebroken.

Eene depêche van den admiraal Lyons bevestigt het voorgaande.

Generaal Simpson meldt van den 10den:

Onze verliezen, het doet mij leed het te moeten zeggen, zijn eenigermate zwaar; geen enkele generaal is echter gedood.

Zoo spoedig mogelijk, zal ik de namen der dooden en gewonden opgeven.

De *Morning Post* zegt, dat de verliezen der Engelschen 2,000 man aan dooden en gekwetsten bedragen.

In een telegraphische depêche uit St. Petersburg, dd. 9 September, wordt berigt:

De vijand — meldt vorst Gortschakoff — ontving gister middag voortdurend nieuwe versterking, tijdens hij een zeer geweldig bombardement onderhield.

Gisteren avond ten 10 ure had het garnizoen van Sebastopol, na een fiksch vuur ondergaan te hebben, zes stormen afgeslagen; maar het was onmogelijk den vijand toen weder uit het bastion Korniloff (den Malakoff-toren) te verdrijven. Onze dappere troepen, die tot op het uiterste weerstand boden, gaan thans naar het noordelijk gedeelte van Sebastopol over. De vijand heeft in het zuidelijk gedeelte niets dan bebloede puinhoopen gevonden. De overtogt van het garnizoen van het zuidelijk naar het noordelijk gedeelte der vesting, werd met buitengewoon goed geluk bekroond, vermits wij daarbij niet meer dan 100 man verloren. In het zuidelijk gedeelte lieten wij slechts 500 zwaar gewonden achter.

De *Oest. Corresp.* behelst eene mededeeling van den Engelschen consul te Bucharest, waarin de overwinningen der geallieërden in de Krim eveneens vermeld worden.

Wanneer men al deze berigten in hun onderling verband beschouwt, dan is het feit der inname van Sebastopol aan geen twijfel meer onderhevig, daar toch in verschillende depêches van vorst Gortschakoff gemeld wordt, dat hij het zuidelijk gedeelte van Sebastopol door het garnizoen heeft doen ontruimen, en het naar het noordelijk gedeelte heeft doen overgaan, dat, gelijk men weet, door de geallieërden nog niet aangetast is.

Welke waren de verliezen der Russen en der geallieerden, gedurende de bloedige veldslagen, welke die ontruiming vooraf gingen? Dat weet men nog niet; maar zij moeten aan beide zijden ontzaggelijk zijn.

Te Parijs sprak men er van dat vijf Fransche generaals gedood waren; eene andere lezing zeide zelfs dat er drie gedood en acht gewond waren; maar de vermelding dier cijfers berust enkel en alleen op losse geruchten, waarvoor wij ons in geenerlei opzigt aansprakelijk stellen.

Op den 9 dezer vertoonde het zuidelijk gedeelte van Sebastopol slechts eene massa rookende puinhoopen.

Wat de gevolgen dezer gebeurtenis betreft, welke men niet zoo spoedig na de inname van den Malakoff-toren verwachtte: het zou voorzeker gewaagd zijn ons deswege in gissingen te verdiepen.

Zullen de geallieerden het beleg van het noordelijk gedeelte der plaats voortzetten?

Zullen de Russen — gelijk eene te Parijs in omloop zijnde lezing wil — ook niet de forten van het noordelijk gedeelte ontruimen om naar Perekop te trekken?

Zietdaar vele vragen, welke moeijelijk te beantwoorden zijn zonder naauwkeurige bijzonderheden omtrent de verschrikkelijke worsteling, welke de geallieerden in het bezit van Sebastopol, of eigenlijk gezegd van zijne puinhoopen, gesteld heeft.

Al wat wij op dit oogenblik doen kunnen is onzen lezers naar de telegraphische depêches te verwijzen.

Bij eene ukaze van den Keizer van Rusland wordt het ontslag aangenomen van den heer Bibikoff, minister van binnenlandsche zaken; hij blijft evenwel lid van den Keizerlijken raad en adjudant des Keizers.

In eene telegraphische depêche uit Konstantinopel dd. 3 September wordt gemeld:

Lord Redcliffe is alhier teruggekeerd.

Omar-Pacha is naar Varna vertrokken om de inscheping van een corps van 15,000 man te surveilleren.

Hij begeeft zich vervolgens naar de Krim en van daar naar Battoen, waar een leger van 40,000 man geconcentreerd wordt.

Het Engelsch-Turksche contingent onder bevel van generaal Vivian is voor de Krim ingescheept. Daarentegen zal de brigade kurassiers van daar terugkeeren.

Den 1sten dezer hadden Russische bommen twee kruidmagazijnen, in het Mamelon vert doen springen, waardoor 130 man werden gewond of gedood.

Men weet, dat de *Constitutionnel* herhaalde malen brieven uit Weenen heeft medegedeeld, geteekend door de secretaris der redactie en aan welke men, hetzij teregt of ten onregte een diplomatischen oorsprong heeft toegeschreven. Eergister bevatte de *Constitutionnel* wederom zulk een brief, de dagteekening van den 5 September voerende.

Deze correspondentie bevat eenige bijzonderheden omtrent de oorzaken der verkoeling, welke voor eenigen tijd bestond tusschen Oostenrijk en de Westersche mogendheden, hunne latere toenadering en het ontwerp van militaire conventie tusschen dezelfde drie mogendheden: bijzonderheden waaromtrent wij aan den *Constitutionnel* alle verantwoordelijkheid overlaten; maar die, zoo zij juist zijn, veel belangwekkends aanbieden.

Uit gemelden brief blijkt, dat de aanbieding van geloofsbrieven van prins Gortschakoff, in hoedanigheid van buitengewoon gezant en minister-plenipotentiaris van Rusland bij het hof van Weenen, de terugroeping tegenhield van den heer Bourqueney en lord Westmoreland, die Frankrijk en Engeland enkel door zaakgelastigden zouden hebben doen vervangen. Men ziet daaruit, dat Oostenrijk, blijkens zijne eerste militaire conventie, zich niet wilde verbinden om aan Rusland den oorlog te verklaren, ten ware dat Frankrijk en Engeland zich verpligtten om 500,000 bajonetten naar de Oostenrijksch-Turksche grenzen te zenden, terwijl het Weener kabinet zich overigens bereid verklaarde, om een gelijk getal soldaten onder de wapenen te brengen, ten einde bij den aanvang van den krijg een millioen strijders tegenover Rusland te kunnen stellen en het alzoo te dwingen om ten gevolge van de kracht der eerste slagen aldadelijk den vrede te verzoeken.

Wij herhalen het dat wij den *Constitutionnel* voor dit berigt aansprakelijk stellen.

Nopens den moordaanslag op Keizer Napoleon is niet veel nieuws bekend. Onder den diepen indruk, welke de telegraphische depêches, meldende de inname van Sebastopol te weeg bragten is de aanslag op het leven des Keizers geheel op den achtergrond getreden. Het schijnt overigens, dat de eerste lezing van den *Moniteur*, als zou de misdadiger krankzinnig zijn, zich bevestigt. Een Belgisch blad beweert dat deze zaak reeds geëindigd is. Men heeft Bellamare een geneeskundig onderzoek doen ondergaan, daarbij bevonden, dat hij krankzinnig is en hem diensvolgens naar Bicêtre overgebragt. Men verneemt, dat Bellamare medepligtigen moet hebben, die men op alle mogelijke wijze tracht op te sporen.

De Paus is voor eenige dagen weder aan een groot gevaar ontkomen. Op eene zijner laatste wandelingen was Z. H. op het punt van door een rijtuig overreden te worden, en zulks hoewel hij den koetsier herhaaldelijk toeriep om op te houden. Gelukkig had Z. H. tegenwoordigheid van geest genoeg om op het gevaarlijk oogenblik op een iets hooger gelegen zijpad te wijken. Men heeft grond om aan opzet te denken.

Abd-el-Kader is te Parijs aangekomen. Hij is voornemens den Keizer om eene verandering van verblijfplaats te verzoeken, daar Brussa voor hem ondragelijk geworden is, sedert de catastrophe, waarvan die stad het tooneel was.

Het nationaal Congres van statistiek is den 10 te Parijs geopend. De heer Rouher, minister van koophandel, landbouw en openbare werken, heeft bij gelegenheid der opening van dit congres eene belangwekkende redevoering uitgesproken.

Het kabinet van Turin heeft, zoo als men weet, het besluit genomen om in de Piemontsche wetgeving het burgerlijk huwelijk aan te nemen, zoo als dat in de meeste staten van het zuidelijk Europa bestaat. Tot dus verre was die instelling geheel aan de godsdienstige huwelijksvoltrekking ondergeschikt; een toestand, die weinig in overeenstemming was met de maatschappelijke hervormingen, welke in de laatste jaren in Piemont plaats grepen. Men weet ook welk een tegenstand het plan van het kabinet bij voorgaande reeds bij de klerikale partij ontmoette.

Men verzekert dat, ten einde de quaestie te vereenvoudigen en alle moeijelijkheden te voorkomen, het kabinet zich bepalen zal, bij de aanbieding aan de kamers van een tekst, juist overeenkomende met dien der Fransche wet.

Thans zijn nieuwe bijzonderheden bekend geworden omtrent de afbreking der diplomatieke betrekkingen tusschen de hoven van Turin en Florence. De oude nationaliteit van graaf Carate is wel de eenige oorzaak dezer moeijelijkheden, welke de Fransche gezant te vergeefs getracht heeft te vereffenen.

Men meldt uit Munchen, dat tengevolge der ongesteldheid van den Koning de opening der zittingen is uitgesteld tot den 18 September.

De *Amerika* welke te Liverpool is aangekomen, heeft daar telegraphische depêches uit New-York van 30 Augustus aangebragt. Het grootst gedeelte der geallieerde eskaders is van Petropaulowski naar San Francisco vertrokken, waar door de bevolking aan de officieren der beide vloten feesten zijn aangeboden.

Men zegt, dat ten gevolge eener conventie tusschen Rusland en de compagnie der Hudsons-baai te St. Petersburg en Londen gesloten, het eiland Setka door de Russen nooit ontruimd, noch door de geallieerden aangetast werd.

De *Times* ontkent het bestaan dezer conventie en zegt, dat indien Sitka door de geallieerden niet aangetast werd, zulks enkel en alleen is omdat de vernieling daarvan geen voordeel zou hebben aangeboden.

Berigten uit Vera Cruz van 22 Aug. melden, dat Santa-Anna den 9e Mexico verlaten, en zijn afstand te Perote geteekend heeft, en den 17 naar Havana is ingescheept, aan boord van eene engelsche stoomboot. De troepen hebben zich bij de zegepralende opstandelingen gevoegd.

De bevolking van Mexico heeft veertig huizen vernield, en het standbeeld van den dictator vernield.

Volksafgevaardigden hebben generaal Carro voor zes maanden tot president gekozen, en de vrijheid van drukpers geproclameerd.

De val van Santa-Anna verwezenlijkt wat wij reeds voorspelden ten aanzien der dictatuur van dezen gelukzoeker.

ENGELSCHE POST.

De Keizerlijke yacht *Niel*, kapitein Beaulieu, die Zondag ochtend ten 3 ure Cherbourg verlaten heeft, is te Plymouth aangekomen, aan boord hebbende prins Napoleon Bonaparte, kolonel Murest, de Piemontsche kolonel Cypriani en verschillende andere personen. Z. K. H. werd ontvangen door sir W. Parker. De prins is voornemens verschillende havens van Engeland te bezoeken.

— Bij een besluit der Koningin wordt eene verhooging van soldij van 6 d. voor elken dag op het oorlogsveld, toegestaan aan de onder-officieren en soldaten in de Krim.

— Een verschrikkelijk ongeval had den 27 Aug. op den spoorweg van New York naar Philadelphia plaats. Ten gevolge daarvan zijn 23 personen gedood en 70 gewond. Onder de gewonden bevindt zich de heer Saint-André consul van Frankrijk te Philadelphia.

BELGISCHE POST.

Men leest in de *Indépendance Belge*:

„De nota, welke wij eenige dagen geleden mededeelden, ter zake van het door de *Köln. Zeit.* medegedeelde berigt eener beweerde overdragt van de *Indépend. Belge*, scheen ons wel van dien aard toe, om alle uitleggingen ten deze te doen ophouden.

Dit was echter het geval niet: de uitleggingen hebben voortgeduurd en duren nog voort. Sommige bladen hebben zelfs gewaagd eenige bijzonderheden mede te deelen, welke ministers hunne verbeeldingskracht tot eere verstrekken.

Naardien die geruchten aanhouden, moeten wij nog eenmaal herhalen, en wij zullen trachten dat op eene vrij openhartige en vrij stellige wijze te doen, ten einde niet noodig te hebben daarop terug te komen.

Wij verklaren dus, dat het berigt in de eerste plaats door de *Köln. Zeit.* medegedeeld zoowel als de uitleggingen daarbij gevoegd, hetzij door dat dagblad of door ieder ander, even valsch zijn.

Geenerlei wijziging, geenerlei verandering, geenerlei transformatie van welken aard ook heeft of zal plaats hebben, noch in den eigendom, noch in de redactie van de *Indépendance Belge*.

Dit blad blijft uitsluitend in de handen, waarin het zich sedert elf jaren bevindt.

Het moet, en moest nooit, noch middellijk noch onmiddellijk de eigendom of het orgaan van de Fransche, zoomin als van eenige andere regering worden.

Het zal, zoowel wat buiten- als binnenlandsche aangelegenheden betreft, dezelfde staatkundige gedragslijn en rigting blijven volgen, welke het sedert elf jaren gevolgd heeft.

De eenige wijzigingen, welke de directie op het oog heeft, thans zoowel als vroeger, bestaan in de verbeteringen, welke zij bij voortduring in de uitgave van dit blad zal trachten te brengen, ten einde de *Indépendance Belge* meer en meer waardig zij de gunst, welke dat blad bij het publiek geniet.

Wij hopen, dat deze verklaring, welke geenerlei dubbelzinnige uitlegging toelaat, een einde zal maken aan de geruchten, waarbij wij zelfs niet zouden hebben stil gestaan, zoo hun voortdurend aanhouden ons daartoe niet genoodzaakt had.

Binnenland.

's Gravenhage, 12 September.

Het Staatsblad no. 117, bevat een Koninklijk besluit van den 4den September, waarbij te Zevenaar voorloopig een expeditiekantoor wordt gevestigd voor den in- en uitvoer langs den Rhijnspoorweg van reizigers hunne ... [illegible]

—

Z. M. heeft den vice-admiraal E. G. van der Plaat, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, bevorderd tot kommandeur van gemelde orde, en den luitenant-ter-zee der 1ste klasse L. G. Brocx benoemd tot ridder van voorschreven orde.

—

Z. M. heeft aan den gewezen cipier van het huis van arrest te Zutphen, B. C. Vermeijn, zich schrijvende Vermijne, verleend een pensioen ten laste van den Staat van *f* 157 's jaars.

—

Z. M. heeft benoemd tot surnumerairen der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen de heeren J. F. Mullemeister, W. A. D. van Groin, P. A. A. Molenaar, Jhr. A. L. van Spengler, B. C. G. van Eelde, W. Baerts, W. H. J. van Hien, H. J. Moll, J. A. A. Modderman, M. A. F. H. Philipse, W. van Konijnenburg, W. A. de Jongh, C. M. Visser, W. E. baron van Till, E. L. Bogaert en W. M. M. Koster.

—

Z. M. heeft aan den heer J. Descous, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als consul der Nederlanden voor Algerie, en in deszelfs plaats benoemd den heer H. Stuckle.

—

Z. M. heeft den heer Mr. H. C. du Bois, tot hiertoe raad van legatie bij Zr. Ms. gezantschap te St. Petersburg, en thans zaakgelastigde aldaar, benoemd tot Hoogstdeszelfs minister-resident bij de Vereenigde Staten van Amerika.

—

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Putten (Gelderland), zijnde eene Koninklijke collatie, is, overeenkomstig de door de leden des kerkeraads mitsgaders kerkvoogden en notabelen gedane keuze, uit eene door het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. opgegevene nominatie, benoeming uitgebragt op den heer J. J. Knap, predikant te Oud-Albias.

—

• Burg. en Weth. van 's Gravenhage hebben ter kennisse van de ingezetenen gebragt, dat, vermits het vergevorde van het jaargetijde, het Willemspark tot nadere aankondiging voor de opebaren wandeling zal zijn opengesteld dagelijks van des morgens negen tot twaalf ure, en des namiddags van drie tot zeven ure, zullende de sluiting, zooals thans plaats heeft telkens worden aangekondigd door het luiden eener bel, als wanneer zij, die zich in het park bevinden zich daaruit moeten verwijderen.

—

• De kiezersvereeniging „*Nederland*" heeft in hare vergadering van gisteren avond met nagenoeg algemeene stemmen tot candidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer, ter vervanging van den heer Borgel van Hogelanden, *gekozen:* de heer Jhr. Mr. W. T. Gevers Deijnoot, oud lid der Tweede Kamer. De vereeniging heeft tevens met algemeene stemmen besloten om die candidatuur, zoowel bij de afwezige medeleden als in het algemeen bij de kiezers van 's Gravenhage, ontachtzaam aan te bevelen.

* Het Prov. Geregtshof in Zuidholland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van de firma Laurenceau en Co, te Parijs; appelanten van een vonnis van de Arr.-Regtbank in de bekende zaak van het Gaz-contract voor de verlichting van 's Gravenhage. Het Hof heeft geoordeeld, dat in eersten aanleg de vordering van den heer Maxwils verkeerdelijk is toegewezen; heeft mitsdien het vonnis vernietigd en daardoor het bedoelde contract zoowel wat de uitsluitende concessie tot het leggen der pijpen als de vrijdom van stedelijke belasting op de brandstoffen betreft, gehandhaafd.

* In de residentie zijn aangekomen en aan het *Hôtel de l'Europe* afgestapt de Prins en Prinses di Gallicano, met gevolg komende van Rome; de heer Theophil Bula, professor te Elöszalles; de heer W. M. Panseron, professor aan het conservatoire te Parijs, en de heeren W. J. Marter, G. M. Humphry en W. von Gernier de Delsan, met familie, komende van Londen.

Aan een particuliere brief uit 's Hage ontleenen wij het volgende:

« Volgens alhier ontvangen tijdingen bevindt zich H. M. de Koningin thans in goeden welstand te Friedrichshaven aan het meer van Constanz. H. M. wordt tegen den 15en dezer te Stuttgart verwacht. » (*A. Ct.*)

Een particulieren brief uit de West-Indië, gisteren ontvangen, behelst het volgende:

« Na eene voorspoedige reis van 36 dagen heeft Zr. Ms. schoener *de Schorpioen*, komm. luit. ter zee 1ste klasse C. J. Damme, den 2 Augustus het anker geworpen voor in de rivier Suriname, bij het fort Amsterdam, waar men vooreerst dacht te verblijven, tot dat de gele koorst ook van de koopvaardijschepen zou geweken zijn. Op de oorlogsvaartuigen maakte de ziekte geene verwoestingen meer. De ekwipaadje was volmaakt gezond. (*A. C.*)

Blijkens een van Z. M. consul te Zante ontvangen berigt zijn de Jonische eilanden, gedurende de eerste helft van het loopende jaar, door 4 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden. Dezelve waren te Corfu ingeklaard en kwamen: van Amsterdam 1 met suiker en kaas en 1 met suiker, en van Rotterdam 2, beide met suiker. Van Corfu vertrokken 3 Nederlandsche schepen, en wel: naar Dragomestre en Galacz respectivelijk 1 in ballast, en naar Patraz 1 met een gedeelte der aangebragte lading suiker; van Cephalonia vertrok 1 Nederlandsch vaartuig naar Messina in ballast.

Gedurende het jaar 1854 beliep de invoer op de Jonische eilanden L. st. 1,153,398:6:11; waarvan voor eene waarde van L. st. 372,277:1 aan artikelen voor den doorvoer, terwijl van die eilanden uitgevoerd werd voor L. st. 341,169:8 voor den transito-handel.

Wijders wordt door genoemden consul gemeld, dat de verliezen, welke gedurende de laatste jaren ten aanzien van verschillende producten der Jonische eilanden hebben plaats gehad, den uitvoerhandel zeer hebben belemmerd, het gevolg waarvan was, dat de bovengemelde Nederlandsche vaartuigen geene terugvracht hadden kunnen vinden. Daar het zich liet aanzien dat de olijf-olie dit jaar overvloedig zou opleveren, zoo was het te veronderstellen dat de schepen gedurende het overige gedeelte van het jaar meer kans zouden hebben om vrachten te bekomen, ook in verband met den veelbelovenden oogst van akerdoppen van westelijk Griekenland. Van den krentenoogst is weinig te verwachten. De uitvoer van zeep was vrij aanzienlijk en de goede opbrengst der olie zou op het fabrikaat van dit artikel een gunstigen invloed hebben.

Volgens een van Z. M. consul te Tripoli, in Barbarije, onder dagteekening van den 23sten Augustus jl. ontvangen schrijven, was het met den handel daar ter plaatse zeer treurig gesteld; de granen en in het bijzonder de gerst waren tot een ongekend hoogen prijs gestegen, de toevoeren van de landzijde waren afgesneden, en daarbij de behoefte aan levensmiddelen buitengemeen groot.

Volgens eene van Z. M. consul te Rendsburg ontvangen opgave zijn er gedurende de zes eerste maanden van het loopende jaar 252 Nederlandsche schepen door het Eiderkanaal gepasseerd. Van deze schepen zijn gezeild: naar Deensche havens, behalve Kopenhagen en Elseneur, 40 regtstreeks uit Nederland en 9 uit vreemde havens, alle in ballast; — naar Nederland 47, waarvan 6 met boekweit, 22 met gerst en 19 met rogge, — en naar vreemde havens 85, waarvan [illegible] met rogge en 5 met gerst. Voorts zijn in de havens van het hertogdom Holstein, behalve Kiel, en het hertogdom Sleeswijk aan en nevens het Eiderkanaal gekomen, regtstreeks van Nederland, 16 Nederlandsche schepen, metende 968 tonnen, waarvan 10 in ballast, 1 met tabak en pijpaarde, 1 met cement, 2 met stukgoederen en 2 met soda en pijpaarde. Uit vreemde havens kwamen 9 Nederlandsche schepen, metende 551 tonnen, waarvan 2 in ballast, 2 met aardewerk, 3 met hout en 2 met steenkolen.

Uit bovengenoemde Holsteinsche en Sleeswijksche havens gingen naar Nederland 15 Nederlandsche schepen, metende 904 tonnen, waarvan 10 met boekweit, 4 met rogge en tarwe. Naar vreemde havens gingen 5 Nederlandsche schepen, waarvan 4 in ballast en 1 met oud ijzer. Bovendien kwamen nog regtstreeks van Nederland 3, en vertrokken naar Nederland 15 vreemde schepen.

Blijkens eene van Z. M. consul voor het groot-hertogdom Oldenburg ontvangen opgave zijn er, gedurende de eerste helft van het loopende jaar, 5 Nederlandsche schepen te Hooksiel aangekomen, en wel: van Delfzijl 1 in ballast; van Batavia 2 met rijst, huiden, suiker en kaneel; van Ditzund 1 in ballast, en van Norden 1 met schors. Van deze vaartuigen waren er 2 bestemd om naar Bremerhaven te vertrekken, terwijl voorts nog van Hooksiel vier Nederlandsche schepen zeilden en wel: naar Delfzijl 2 in ballast en 1 met rogge, en naar Rotterdam 1 met boekweit. Bovendien is er gedurende evengemeld tijdvak één vreemd vaartuig van Hooksiel naar Nederland vertrokken met tarwe.

De letterkundige overeenkomst (*convention littéraire*), welke den 29 Maart 1855 tusschen Nederland en Frankrijk is gesloten, is in No. 107 van het *Staatsblad* en in het *Bulletin des lois* van 14 en in den *Moniteur* van 26 Aug. jl. openbaar gemaakt. Het schijnt dat deze overeenkomst in den loop dezer maand ten uitvoer zal worden gelegd.

Dezer dagen bevatte de *Amsterdamsche Courant* een ingezonden stuk, dat de aandacht van den stand aan welken het hoofdzakelijk gerigt was, in hooge mate verdient.

Het is namelijk eene « Oproeping aan den visschersstand » in zijn eigen belang en om zich voor gebrek en armoede te bewaren.

De schrijver gaat in bijzonderheden na, dat het getal der visschers veel te uitgebreid is, terwijl de visch op onze kusten en stroomen in geenen deele is vermeerderd, evenmin als de behoefte aan dat voedingsmiddel en de daarvoor te bedingen prijs. Vervolgens slaat hij het oog op den matrozenstand voor onze zich bij voortduring uitbreidende koopvaardijvloot. Met groote moeite kan men volk bekomen om in die vermeerderde behoefte te voorzien. De matrozen-huren, vroeger *f*. 20 per maand, zijn gestegen tot *f* 30; de victualie aan boord der schepen is over het algemeen uitmuntend en overvloedig. Wat de voeding onder den visschersstand betreft zal het niet noodig zijn, dat wij in eene vergelijking treden; de treurige ervaring van zoo velen maakt eene omschrijving van het gebrek dat velen, zoo niet allen, inzonderheid des winters lijden, geheel overbodig. Van den kloeken jongen visscher is in weinig tijds een bevaren matroos, een echt zeeman te maken; voor hem en zijn gezin is alzoo in de plaats van achteruitgang, voorspoed en welvaart te wachten. Daarenboven: kwam op die wijze eene vermindering in het getal visschers, dan kan het niet anders of ook die stand zal er wel bij varen; er zullen niet meer handen te veel zijn voor het verminderde werk, en de thans onder zoo velen verbrokkelde verdienste zal voorspoed en tevredenheid doen terug keeren in de woningen der overgeblevenen.

Uit Hellevoetsluis schrijft men ons van den 10 Sept.:

Zr. Ms. transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik* vertrekt den 20 Sept. a. s. naar Oost-Indie. Het état-major bestaat uit den kommandant-luit. ter zee 1ste klasse de Ruijter de Wildt, 1ste officier-luit. ter zee 2de klasse J. K. v. d. Kruijse Pilaar; de luits. ter zee 2de klasse G. P. C. Gravenhorst, M. L. J. van Asperen, van Rossem, Uitenhove en Simon; officier van gezondheid 2de klasse Grondhout; offic. van adm. 3de klasse A. J. W. Lina. — De geheele equipage bedraagt 84 hoofden, welke in Oost-Indiën waarschijnlijk allen zullen vervangen worden door officieren en manschappen, die lang in Indie dienen, of wier diensttijd verschenen is. (*Utr. Ct.*)

Het heerlijke zomerweder van den laatsten tijd — aldus schrijft men uit Meppel — heeft vele zaken boven de verwachting weder goed gemaakt en menige vrees doen verdwijnen, althans in de streken van Drenthe; onder anderen met den hooibouw van de tweede snede is het in die streken zeker gunstig gesteld; het hooi is niet alleen onder begunstiging van schoon weder gewonnen en in de schuren verzameld; maar het is ook gebleken nu de hooijerij van dat gewas, hetwelk elders slecht is bijgekomen, nagenoeg geheel in deze streken geëindigd is, dat het ruimschoots heeft opgeleverd, zoodat men ten dien aanzien hier alle stof tot dankbaarheid heeft, als zijnde de vrees, dat men geen hooi genoeg voor het vee zoude inoogsten, weggenomen. Ook het verbouw van andere producten in deze environs is meest overal zeer voldoende te beschouwen; met het inzamelen der boekweit is men in deze provincie dagelijks reeds druk bezig en daarop weert het ook bijzonder gunstig en zij levert in 't algemeen een goed beschot.

Het *Staatsblad* no. 118 bevat een Koninklijk besluit van den 5den September, houdende instelling eener commissie van onderzoek betreffende de circulatie van vreemde muntspecien hier te lande.

Dat besluit luidt als volgt:

Art. 1. Eene Staats-commissie wordt bijeen geroepen, om op te sporen en te overwegen de oorzaken, den invloed en de middelen tot bedwang van de toenemende circulatie van vreemde muntspecien hier te lande, en om Ons, onder mededeeling van de uitkomsten van haar onderzoek, de maatregelen voor te stellen, welke zij in het algemeen belang raadzaam zal oordeelen.

Art. 2. Wij benoemen tot Voorzitter van de in art. 1 bedoelde Staats-commissie jhr. mr. W. L. F. C. ridder van Rappard, president van het provinciaal geregtshof in Gelderland en lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; tot leden van dezelve commissie: jhr. A. baron Calkoen, voorzitter van het Muntcollegie; mr. W. C. Mees, secretaris van de Directie der Nederlandsche Bank; J. C. Elen, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken te 's Hertogenbosch; J. A. van der Burgh, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken te Breda; G. C. Arntzenius, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken te Goor; H. L. Zehender-Traus, voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken te Oldenzaal, en Hubert Pijls, plaatsvervangend voorzitter van de kamer van koophandel en fabrieken te Maastricht; en tot secretaris der Commissie den heer mr. J. L. de Bruijn Kops, commies bij het Departement van Financien.

Art. 3. De Commissie houdt hare zittingen te 's Gravenhage.

De voorzitter en leden der Commissie genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten naar de tweede klasse van het tarief, gearresteerd bij Ons besluit van 15 December 1849 (*Staatsblad* no. 62); met dien verstande dat hij, die eene openbare betrekking bekleedt in hoogere klasse gerangschikt, naar die hoogere klasse zal kunnen declareren.

Art. 4. Aan den Voorzitter der Commissie worden alle stukken medegedeeld, die over het onderwerp bij de departementen van algemeen bestuur aanhangig zijn.

Onze Commissarissen in de Provincien, de hoofden der gemeentebesturen en de kamers van koophandel en fabrieken zijn gemagtigd en worden uitgenoodigd om aan de Commissie inlichtingen te verschaffen.

Art. 5. Met inachtneming der bepalingen van Ons besluit van 5 Julij 1850 (*Staatsblad* no. 38), wordt vrijstelling van briefport genoten voor de briefwisseling, ter zake van het onderwerp van het tegenwoordig besluit, over en weder gevoerd wordende:

1°. tusschen de bij deze ingestelde Commissie en hare leden;

2°. tusschen hare leden onderling;

3°. tusschen de Commissie en Onze Commissarissen in de provincien, de hoofden der gemeentebesturen en de kamers van koophandel en fabrieken.

Wij hebben meermalen reeds met welverdienden lof gesproken van den kunstarbeid, die in de werkplaats van de heeren Cuypers en Stoltzenberg te Roermond ten uitvoer wordt gebragt. Wij kunnen ons het genoegen niet ontzeggen nogmaals op een hoogst opmerkelijk en inderdaad zeer opgemerkt bouwkunstig meesterwerk terug te komen, dat in den genoemden « *atelier religieux* » naar teekeningen en onder de leiding van den begaafden, nog jongen, katholieken architekt, den heer Cuypers, is vervaardigd. Wij bedoelen den preekstoel, door de genoemde firma ter Parijsche tentoonstelling bijgedragen, en aldaar geplaatst in de middenbeuk der hoofdgalerij. Wij zagen met genoegen, dat de *Moniteur*, de *Univers*, de *Courrier de Lyon*, de *Courrier de la Meuse* en andere bladen (gelijk wij zelven) met onderscheiding spraken van het genoemde kunstwerk; maar wat ons, als Nederlanders, inzonderheid verheugt, wat ten zeerste vereerend en aanmoedigend werken moet op den verdienstelijken auteur van dit kerkmeubel, is de onvoorwaardelijke goedkeuring door den Parijschen heer Didron Aîné aan dit kunststuk gehecht. De heer Didron toch is niet alleen een der ervarenste, maar tevens een der strengste kenners en beoordeelaars van bouw- en beeldwerken. Het woord « goed » in den mond des heeren Didron moet vertaald worden met « voortreffelijk » in het gewone spraakgebruik. Om onze lezers de schoonheid van den onderwerpelijken gothieken preekstoel en het talent des heeren Cuypers op de ondubbelzinnigste wijze te doen kennen en waardeeren, leveren wij hier de beoordeeling zelve, door den heer Didron in de laatst verschenen aflevering der *Annales archæologiques* uitgesproken. Voor alsnog ontbreekt dien schrijver de gelegenheid de overige kunstwerken der tentoonstelling in beschouwing te nemen; maar hij kan zich niet ontzeggen voorloopig te gewagen van den arbeid van onzen landgenoot:

« Men veroorlove ons dan, » zegt de heer Didron, « op een belangrijken preekstoel te wijzen, deels van steen, deels van hout, uitgevoerd in Nederland, te Roermond, door de HH. Cuypers en Stoltzenberg, naar teekeningen van den laatste. Deze preekstoel is blijkbaar naar den stijl der XIVe Eeuw gevolgd; men vindt er ook wel zekere lijnen van de XV Eeuw in terug, maar het geheel is en blijft binnen de grenzen eener wijze en zeer gewettigde Gothiek. Het geheel is van eene treffende evenredigheid; rijzig, gelijk de verkozen stijl het vereischt. De toren, die het klankbord bekroond, is wat hoog; maar al de duitsche landen in de XIVe en XVe Eeuw hebben dat zoo gewild, en men moet zelfs den jongen bouwmeester, den heer Cuypers dank zeggen, dat hij deze hoogte niet overdreven heeft, zoo als Ulm en Neuremberg hiervan maar al te verleidelijke voorbeelden aanbieden. De grondslag is van steen, geschilderd met takt en matigheid; de kuip, het schot en het klankbord zijn van hout, met een bijzonder talent gebeiteld. » Verder beschrijft de heer Didron den preekstoel, gelijk wij hem reeds vroeger eenigzins aan onze lezers hebben doen kennen. « Alles ten dezen kansel, » dus gaat hij voort, « maakt dus toespeling op de prediking, en spreekt luide, door zinnebeelden, de bestemming van dit kerkmeubel uit. Aldus behoort ook inderdaad het symbolismus te worden opgevat en toegepast; aldus hebben ook de middeleeuwen het begrepen. Wij zouden wenschen, dat deze schoone preekstoel in Frankrijk bleef, daar hij er, ter gelegenheid der tentoonstelling gekomen is; en dat hij een onzer middeleeuwsche kerken ging versieren. 't Is echter te vreezen, dat Engeland hem ons zal ontnemen voor eene der nieuwe gothische kerken, welke er in aanbouw zijn. »

En wij voor ons, we wenschten, dat het schoone werkstuk in Nederland terug kwam; en mogten we heel onbescheiden zijn, dan zouden we de hoop uitspreken, dat men er de L. Vrouwe-Kerk der Eerw. PP. Redemptoristen in onze hoofdstad meê begiftigde.

Ten slotte betuigen we den heer Stoltzenberg nog onzen dank, dat hij onder de tentoongestelde borduurwerken en kerkornamenten een bisschopsmijter in den goeden vorm van vóór den bloeitijd van het gallikanismus heeft bijgedragen. Wij kunnen den heer Stoltzenberg niet genoeg aanprijzen ook in de werkplaatsen, waar de gekleurde zijde en het gouddraad den boventoon voeren, denzelfden christelijken geest te doen heerschen, die in de steenhouwers- en schrijnwerkers ateliers van het etablissement der beide Roermondsche heeren, blijkt te bezielen. Het wordt hoog tijd, dat de mijter van 50 Ned. duimen, het stijf kazuifel met vioolvormig uitgesneden voorste gedeelte en de moderne manipel, — alles voortbrengsels van den kunstsmaak der Renaissance hunne plaats ruimen aan de statiger snede der

schoon gedrapeerde gewaden van vóór 1550, die inderdaad ook reeds door een groot gedeelte der Eerw. Geestelijkheid van Engeland, Duitschland en Frankrijk heringevoerd zijn. (*de Tijd.*)

Middelburg, 10 Sept. De pleizziertrein, waarvan wij in ons vorig no. melding maakten, gisteren per stoomboot Aymon Louise van Antwerpen naar Vlissingen vertrokken, kwam aldaar omstreeks half drie ure aan. In het geheel bevonden zich 150 passagiers aan boord, waaronder een 50tal leden der Société lyrique *L'écho de l'Escaut*, met het doel het aangekondigde concert te geven, ten voordeele der slagtoffers van den jongsten watervloed in Nederland.

Dit concert werd door een vrij talrijk publiek, zoo uit Vlissingen als Middelburg bijgewoond en leverde voor alle aanwezigen een waar kunstgenot op. Was de uitvoering van het vocale gedeelte over het geheel onberispelijk, en mogten vooral de solo's van tenor en bas algemeenen bijval verwerven, dit was niet minder het geval met de meesterlijk uitgevoerde obligaten op de viool door den heer Vouwé (bekroond met den eersten prijs op het conservatoire te Brussel.)

De concertgevers hadden de beleefdheid te eindigen met het zingen van het volkslied « Wien Neêrlandsch bloed, » dat door hen zeer verdieestelijk werd uitgevoerd; waarna op verzoek ook « La Brabançonne » werd aangeheven.

De ontvangst die dit gezelschap in Vlissingen te beurt viel was niet alleen geenszins van dien aard als in Belgie het geval zou zijn, wanneer een nederlandsche vereeniging aldaar met een dergelijk doel een concert kwam geven, maar liet in alle opzigten veel te wenschen over, en zou zeker bij de bezoekers een zeer onaangenamen indruk moeten achterlaten, ware hen niet zoowel na het eindigen van het eerste gedeelte van het programma als bij den afloop van het concert, namens het publiek woorden van dankzegging en hulde toegesproken, die hen ongetwijfeld de overtuiging zullen hebben geschonken, dat het meerendeel der ingezetenen hun bezoek op den regten prijs weet te stellen. (*M. Ct.*)

Groningen, 10 Sept. Bij arrest van het provinciaal geregtshof van Groningen van heden, in hooger beroep gewezen, is de predikant W., te S., beklaagde ter zake van eenvoudigen diefstal, ontslagen van alle regtsvervolging, en het condemnatoir vonnis der arrondissements-regtbank te Groningen van den 21 Junij 1855 vernietigd, zijnde door het hof op grond der verklaringen van de à decharge opgeroepene getuigen, zoowel voor den eersten regter, als in hooger beroep, aangenomen, dat de beklaagde tengevolge van ligchamelijke ongesteldheid omstreeks den tijd des voorvals zijn verstand niet magtig was, in die mate zelfs, dat hij mag worden vermoedt niet te hebben geweten, wat hij deed, toen hij zich de bedoelde voorwerpen toeëigende, en dat hij niet vrij is geweest in zijn wil en geen meester over zijne handelingen en hij dus ook naar de wet daarvoor niet aansprakelijk konde zijn.

— Jongstl. Donderdag zijn door den controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen alhier, eenige aanhalingen gedaan van partijen tabak; gelost uit het schip van kapt. J. J. Bleeker, komende van Bremen. Na gedaan onderzoek bleek het, dat de vaten zwaarder waren, dan het bepaalde gewigt, waarvoor zij waren aangegeven; dientengevolge is tegen de overtreders proces-verbaal opgemaakt en zijn de vaten tabak naar 's rijks pakhuis aan het Boterdiep vervoerd. (*Gr. Ct.*)

Ossendrecht, 9 Sept. De processie, welke jaarlijks van hier naar het naburige Belgie gaat, (welk eenige vermaardheid heeft erlangd door polemiserende courantenartikelen en interpellatien in de Kamers der Staten-Generaal,) heeft gisteren, feestdag van onze Lieve Vrouwe geboorte, plaats gehad. Men bemerkte in de gemeente de tegenwoordigheid van den inspecteur van 's rijks politie, benevens den luitenant der maréchaussées uit Breda en eenige manschappen van dat wapen. De optogt en de terugkomst der bedevaartgangers heeft in den zin der bekende wet op de kerkgenootschappen, plaats gehad, zonder uiterlijk vertoon.

De vaandels, witte gewaden, enz., bij zoodanige processien gebruikelijk, zijn hier op eenen beslotenen wagen geplaatst, doch over de grens gekomen hebben de bedevaartgangers zich in geregelden optogt georganiseerd, en de zich op den wagen bevindende versierselen te voorschijn gehaald, om zoo het doel der reize te bereiken. Bij den terugkeer heeft omgekeerd hetzelve plaats gehad. De ambtenaren der justitie zijn, over den goeden afloop dezer zooveel besproken zaak wel te vreden, gisteren avond weder vertrokken.

GRAANPRIJZEN TE ROTTERDAM,
den 10 September 1855.

Jarige Zeeuwsche tarwe puike,		*f* 16.70 à *f* 17.20
	mooije	- 16.40 » - 16.70
	mindere	- 16.20 » - 15.50
Nieuwe	dito	- 15.00 » - 17.00
131 a 33 jarige Hoogl. Kleefsche		- 18.30 per mud.

De markt was matig voorzien en de jarige tarwe werd tot eene verhooging van omtrent 40 Cts. per mud gereedelijk opgeruimd. Nieuwe rogge ging tot eene gelijke verhooging vlug af.

Ingezonden Stukken.

[illegible]eve de vreugde! maar toch orde, toch regt.

[illegible] over het voor groenloopen of het groen[illegible] onze Hoogescholen: bij de kweeke[illegible]lingen voor de geneeskundige dienst bij 's Rijk groot Hospitaal moet het verboden zijn, omdat de jongelui geen Senaat kunnen bezitten, welke deze aangelegenheid leidt, en er, dienvolgens, eer wanorde dan orde door moet geboren worden; trouwens, er bestaat een verbod, Dr. KERS heeft het finaal verboden. Nu is *één* van twee zeker: òf er wordt niet genoeg gesurveilleerd, of 't is niet tegen te gaan. Wij brengen daarom onze vraag aan het publiek, of er ook raad zoude te schaffen zijn waardoor niet, gelijk men pleegt te zeggen, dáár bij 't Hospitaal, de knecht de baas zou blijven spelen.

CRIS-CRAS.

's Hage, 11 Sept. 1855.

Varia.

Gehechtheid aan het *oude* omdat het *oud* en verwerping van het *nieuwe* omdat het *nieuw* is, zietdaar vooroordeelen, die de ontwikkeling van veel goeds en nuttigs hinderlijk in den weg staan. Meer dan eens heeft men dit het zwak der Hollanders genoemd. En waarom het te ontveinzen, van alle grond ontbloot is dat verwijt niet. Het zij echter verre van ons, eene blaam te werpen op onze landgenooten. Gaarne willen wij het goede hun eigen, erkennen en welverdiend regt laten wedervaren; maar wij schromen aan den anderen kant ook niet, datgene aan te wijzen, wat in onze oogen een vooroordeel is, waarvan de Hollander niet geheel vrij te pleiten is. Ons bestek gedoogt niet in bijzonderheden te onderzoeken of het waar is, dat hier te lande soms voorliefde voor het oude en vooroordeel tegen het nieuwe bestaat. Wij bepalen ons ditmaal slechts bij ééne aanwijzing en wel de tegenkanting, waarmede het nieuwe stelsel van maten en gewigten hier te lande te kampen heeft. Want tegenkanting is het toch in zekeren zin te noemen, wanneer de ondervinding leert, dat vele menschen en vooral neringdoende lieden door blinde gehechtheid aan het oude stelsel van maten en gewigten, dat nog maar niet *willen* of *kunnen* laten varen. En te meer is het te bejammeren wanneer men let op de belemmering, welke hierdoor wordt te weeg gebragt. Wij kunnen voor dit met hand en tand vasthouden van het vroegere stelsel van maten en gewigten geene andere reden vinden dan gehechtheid, maar afkeurenswaardige gehechtheid aan het oude. Boven allen twijfel toch is het verheven, dat het metriek stelsel van maten en gewigten al die eigenschappen bezit, welke men van een goed stelsel kan vorderen: dat het gegrond is op eene onveranderlijke eenheid aan de natuur zelve ontleend, die men altijd kan terugvinden: — dat het geheel in zulk een eenvoudig verband tot al zijne deelen staat, dat *ieder* het begrijpen en onthouden kan — een voornaam voordeel voorzeker voor maten en gewigten, iets waarvan zich ieder bedienen moet, en niet het minst zij van wie men geene wetenschappelijke kennis kan vorderen — en eindelijk, dat de verdeeling zóó eenvoudig en eenparig ingerigt is, dat zij in de zamenleving het meeste gemak aanbrengt, terwijl het oude stelsel juist onberekenbaar veel ongerijf te weeg bragt. Even als bij iedere beschaafde natie bestonden ook bij ons in vroegeren tijd bepalingen omtrent den vorm, de hoegrootheid en de zwaarte van maten en gewigten. Maar talloos waren de aanklevende gebreken hiervan en een van de eerste was dit: dat niet alleen ieder land, maar bijna elke stad zijne verschillende maten en gewigten had, zoodat iemand, die eene zekere waar uit eene andere stad kocht, genoodzaakt was, het gewigt te herleiden tot dat van de stad zijner inwoning, en evenzeer herleiding van gewigt noodzakelijk was, indien diezelfde waar weder naar eene andere plaats moest verzonden worden. Niet alleen waren de maten en gewigten in grootte onderscheiden, maar, wat nog erger was, de benamingen van dezelfde gewigten verschilden van elkander, en van daar verwarring, die niet zelden uitliep op allerlei bedrog en misleiding; terwijl voor hen, die van woonplaats veranderden, dan waarlijk eene Babel's spraakverwarring ontstond, die hen niet zelden in de grootste verlegenheid bragt. Dit verder hier te betoogen, kan wel overbodig geacht worden. Bejaarde lieden zullen het zich zeker nog herinneren, terwijl het jongere geslacht het bij overlevering weet: het is eene zaak, die op de scholen reeds geleerd wordt.

Eere wie eere toekomt! Het Nederlandsch gouvernement heeft meer dan bij ééne enkele gelegenheid getoond, zich veel gelegen te laten liggen aan de invoering van het nieuwe stelsel van maten en gewigten, dat door zijne eenvoudige en voortreffelijke eigenschappen in ruime mate de voorkeur verdient boven het oude (1). Loffelijke pogingen werden ten deze ook door de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen aangewend. Naauwelijks waren er wetten tot invoering van het nieuwe stelsel van maten en gewigten van hoogerhand uitgevaardigd, of de Maatschappij was ook bedacht, om het hare toe te brengen ter bespoediging van het algemeen verkrijgen der noodige kennis daarvan, en tevens om de overtuiging te doen ingang vinden, dat het niet alleen pligt, maar ook het belang is van ieder handeldrijvend lid der burgerlijke maatschappij, dat hij zich naar deze ontegenzeggelijke verbetering en vereenvoudiging schikte. Bereids was door de Maatschappij tot nut van het Algemeen, een ontwerp op de lijst harer prijsstoffen geplaatst voor een boek, om ieder, als het ware, met den vinger aan te wijzen het gemak en het voordeel, dat het nieuwe stelsel aanbiedt, toen het juist wijlen Koning Willem I behaagde, haar, door tusschenkomst van den heer administrateur van Binnenlandsche Zaken, HD. verlangen te betuigen, om door de Maatschappij als prijsstoffe uitgeschreven te zien een leerboek in populairen trant, dat aan de volgende vereischte voldeed:

«Een duidelijk en eenvoudig leesboek, tot ontwikkeling der voordeelen, welke uit het genot van een algemeen en eenvormig maten- en gewigtenstelsel voor elke beschaafde natie ontstaan, van het gemak, hetwelk bijzonder in het dagelijksch gebruik in het metriek stelsel, in verband met het nieuwe muntstelsel, gelegen is, en van het schadelijke der nog bestaande voordeelen hiertegen, en der gehechtheid aan de oude eenheden van maten en gewigten bij de aanschaffing der dagelijksche behoeften.» De heer Jan de Visser onderwijzer te Zevenhuizen, zond een antwoord in, dat eenvoudig, in den trant zoo als de werken der maatschappij zijn en ook moeten zijn, echter in groote mate overredend was en door helderheid uitmuntte. Het werd dan ook den uitgeloofden prijs waardig gekeurd, welke bestond uit eene premie van twintig dukaten (door wijlen Koning Willem I uitgeloofd), mitsgaders de gewone gouden medaille der maatschappij, terwijl een der ingekomen antwoorden, zijnde dat van den heer J. P. Bourjé, arrondissements-ijker voor het eerste district der provincie Zeeland, lid van het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen, te Middelburg met de zilveren medaille werd bekroond. Ook die verhandeling bezit groote verdiensten. Beide antwoorden zijn in der tijd door den druk algemeen gemaakt, de eerste door de Maatschappij tot Nut van het Algemeen zelve, en de andere op aanbeveling van haar. De heer de Visser eindigde zijne verhandeling met deze woorden: «De Nederlander kenmerkt zich steeds door het goede boven het gebrekkige te beminnen.» Achttien jaren zijn echter verloopen sedert die woorden werden ter neêr gesteld, en nog kan men zich schier dagelijks overtuigen, dat er hier te lande velen zijn, die de oude maten en gewigten nog maar niet vaarwel kunnen zeggen. Ons komt het voor, dat het pligt van ieder is die, door stand of betrekking, in staat is, mede te werken ter bestrijding van een dergelijk vooroordeel. Wij hebben het overeenkomstig met den aard van dit blad geacht, eenige vlugtige beschouwingen aan dit onderwerp te wijden. Wij vinden daartoe aanleiding te meer in de omstandigheid, dat in het buitenland, vooral in Engeland, in de laatste tijden zeer de aandacht gevestigd is op het meer algemeen invoeren van een eenvorming stelsel van maten en gewigten.

(1) In het verslag van Gedeputeerde Staten van Noord- en Zuidholland o. a. aan de Algemeene Staten van Holland, in hunne gewone bijeenkomst van 1831 werd teregt opgemerkt:
" Het metriek stelsel, hoezeer minder dan te voren bestreden, lijdt echter nog steeds onder gewoonten, verouderde verhoudingen en vooroordeel; en indien het waar zij, dat het met de maten en gewigten gaat gelijk met alle dingen, welke deels zeer de gewoonten, maar deels ook de, wel of kwalijk begrepene kleine belangen van de neringdoende lieden en van het minder publiek te overwinnen hebben; — indien het waar zij, dat tijd, geduld en de langzaam zich vestigende overtuiging, dat het nieuwe maten- en gewigtenstelsel toch beter is dan het oude, hier meer zullen afdoen dan alle dadelijke tusschenkomst van gezag, zoo neemt dit een en ander toch niet weg, dat het eene zaak van het alleruiterst belang beschouwd moet worden, dat de plaatselijke autoriteiten in al derzelver daden en handelingen ja dat al de van haar afhankelijke deelen van stedelijk- en gemeentebestuur het voorbeeld behooren te geven, dat al derzelver pogingen daartoe strekken, om de weldadige oogmerken van het gouvernement ten deze te ondersteunen en bevorderlijk te zijn.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag, 13 Sept. 7 ure.
LUCIE DE LAMMERMOOR, grand opéra en 4 actes; LE JOUR DE TERME, chansonnette; LE MAITRE DE CHAPELLE, opéra comique en 1 acte.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 11 September 1855.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	63⅝ 11/16	*Hope* 1798/1816	5	102⅝
Dito Certificat.	3	76 1/16	Dito 1828/1829	5	102
Dito Dito.	4	93⅝	Cert. 1831/1833	5	
O. I. Leening.	4		Dito Dito	4½	
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope*	4	77
Hand.-Maats.	4½		Dito *Stieglitz*	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	2½	50¾	Dito 1854	5	82 1/16 ⅛ ⅛
Dº *Rotschild*	2½		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	19 9/16 11/16	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3	(21/16			
Dº Binnenl. s/m.	3	32 5/16 ⅜	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.			Metaliek	5	63[illegible]
Amort. Schuld.		4¾	Dito bet. Amst.	5	75[illegible]/16
Portugal.			Dito Nation.	5	[illegible]/16 9/16 ½
Londen nieuwe.	3	40 15/16 1 1	Dito 1847	2½	82⅝ 7/16
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	2½	82⅝ 7/16

Mexic., te Lond. 3 pct. 21. ⅛; dito Obl. 21, ⅛; Gren. te Lond. p. s. 100. 2¼ pct. 18¼; Ecuador [illegible].

In Binnenl. fondsen leverde de markt niets bijzonders op. In Buitenl. effecten was de markt daarentegen zeer willig gestemd inzonderheid ten opzigte van Spaansche en Oostenr. welke merkbaar hooger blijven. Rossen daarentegen waren meer aangeboden hebbende alzoo de inname van Sebastopol geene grooten indruk gemaakt op de stand derzelve.

Gedrukt bij [illegible]SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.